

Dokument s plenarne sjednice

A9-0404/2023

6.12.2023

IZVJEŠĆE

o preporuci Europskog parlamenta Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o ulozi preventivne diplomacije u rješavanju zamrznutih sukoba diljem svijeta: propuštena prilika ili promjena za budućnost (2023/2050(INI))

Odbor za vanjske poslove

Izvjestiteljica: Željana Zovko

SADRŽAJ

	Stranica
NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	20
PRILOG: SUBJEKTI ILI OSOBE OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE	22
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	23
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	24

NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA

Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku o ulozi preventivne diplomacije u rješavanju zamrznutih sukoba diljem svijeta: propuštena prilika ili promjena za budućnost (2023/2050(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća o sprečavanju sukoba od 20. lipnja 2011. i o integriranom pristupu vanjskim sukobima i krizama od 22. siječnja 2018.,
- uzimajući u obzir Globalnu strategiju Europske unije za vanjsku i sigurnosnu politiku od 28. lipnja 2016.,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća i Koncept o mirovnom posredovanju EU-a od 7. prosinca 2020.,
- uzimajući u obzir akcijski plan naslovljen „Strateški kompas za sigurnost i obranu – za Europsku uniju koja štiti svoje građane, vrijednosti i interese te doprinosi međunarodnom miru i sigurnosti”, koji je Vijeće odobrilo 21. ožujka 2022., a Europsko vijeće prihvatilo 25. ožujka 2022.,
- uzimajući u obzir zajednički radni dokument službi Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 1. rujna 2023. naslovljen „Ažurirani instrumenti za analizu sukoba i rano upozoravanje na sukobe u EU-u – ciljevi, postupci i smjernice” (SWD(2023)0295),
- uzimajući u obzir svoju preporuku o stvaranju Europskog civilnog mirovnog korpusa od 10. veljače 1999.¹,
- uzimajući u obzir Novi program UN-a za mir od 20. srpnja 2023.,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a br. 1325 o ženama, miru i sigurnosti od 31. listopada 2000.,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. listopada 2020. o rodnoj ravnopravnosti u vanjskoj i sigurnosnoj politici EU-a²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. ožujka 2019. o izgradnji kapaciteta EU-a za sprečavanje sukoba i posredovanje³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2023. o provedbi civilnog ZSOP-a i

¹ SL C 150, 28.5.1999., str. 164.

² SL C 404, 6.10.2021., str. 202.

³ SL C 23, 21.1.2021., str. 16.

ostalih oblika pomoći EU-a u području civilne sigurnosti⁴,

- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora o klimatskoj diplomaciji od 6. listopada 2023.,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. lipnja 2018. o okupiranim teritorijima u Gruziji deset godina nakon ruske invazije⁵,
 - uzimajući u obzir članak 118. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove (A9-0404/2023),
- A. budući da su očuvanje mira, sprečavanje sukoba i jačanje međunarodne sigurnosti neki od ključnih ciljeva vanjskog djelovanja EU-a, kako je utvrđeno u članku 21. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji;
- B. budući da su promjenjiv geopolitički kontekst u kojem se sile u usponu konfrontiraju s već tradicionalno dominantnima akterima, napadi na multilateralni sustav, demokraciju i poredak utemeljen na pravilima, ali i ponovna eskalacija nasilja u dugotrajnim sukobima, nove tehnologije, kiberprijetnje, klimatska kriza i kriza bioraznolikosti, zlonamjerno upletanje trećih strana, dosad nezabilježena globalna razina gospodarske nejednakosti, ukidanje prava, u prvom redu ženama, kontinuirana i sustavna isključenost i diskriminacija cijelih društvenih skupina, globalno nazadovanje u pogledu ljudskih prava i demokracije, problemi povezani sa sigurnošću opskrbe hranom i migracije među čimbenicima koji doprinose širenju sukoba i nestabilnosti diljem svijeta, pri tome u prvom redu uzimajući u obzir nezakoniti agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i sve veće napetosti na Bliskom istoku;
- C. budući da UN definira „preventivnu diplomaciju” kao diplomatsko djelovanje koje se poduzima kako bi se spriječila eskalacija sporova u sukobe i kako bi se ograničilo širenje sukoba kada do njih dođe;
- D. budući da preventivna diplomacija u EU-u obuhvaća političku i financijsku potporu za multilateralni sustav, trgovinu, razvoj, humanitarnu pomoć i ljudska prava, s naglaskom na pronalaženju mogućnosti za rješavanje uzroka sukoba i stvaranju prostora za dijalog, često u partnerstvu s međunarodnim i regionalnim organizacijama te zainteresiranim stranama;
- E. budući da zamrznuti sukobi potiču i normaliziraju nacionalističku retoriku i osjećaje te pridonose jačanju krajnje desnice;
- F. budući da sile u usponu dovode u pitanje tradicionalne aktere te da zajedno s novim tehnologijama i daljnjom globalizacijom dovode do pojačane međunarodne konkurencije, što uz klimatske promjene, sigurnost opskrbe hranom i migracije uzrokuje sve veće napetosti i dovodi do sukoba diljem svijeta, koji također predstavljaju izazov za EU;

⁴ Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0106.

⁵ SL C 28, 27.1.2020., str. 97.

- G. budući da je multilateralni poredak utemeljen na pravilima danas ugrožen i da se suočava s izazovima u nestabilnoj geopolitičkoj situaciji, zbog čega je nužno da EU odgovori na međunarodne sukobe u skladu sa svojim proglašenim vrijednostima ljudskih prava, jednakosti, slobode, demokracije, vladavine prava i ljudskog dostojanstva kako se potpora za multilateralizam ne bi dodatno oslabila; budući da se ponovno pojavljuju neki bivši savezi, koji se temelje na zajedničkom interesu narušavanja tog sustava, kao što su Brazil, Rusija, Indija, Kina i Južna Afrika (BRICS); budući da su jednostrana djelovanja Rusije uvelike utjecala na stvaranje saveza i uspostavu njezinih sfera utjecaja;
- H. budući da je u interesu demokracije, ljudskih prava i vladavine prava kao i za njihov napredak hitno potrebno održati i zaštititi multilateralizam i međunarodni poredak utemeljen na pravilima;
- I. budući da autokratski akteri dovode u pitanje univerzalnost ljudskih prava i ugrožavaju demokratske standarde u cijelom svijetu; budući da je svijet zdravih demokracija, odnosno snažnih demokratskih sustava, sigurniji svijet jer se oslanja na uspostavljene snažne kontrole i ravnoteže, koje sprječavaju nepredvidljivost autokracija;
- J. budući da glavne sukobe uzrokuju državni i nedržavni akteri koji se koriste hibridnim strategijama, kibernetičkim, kampanjama dezinformiranja i izravnim upletanjem u izbore i političke procese, ekonomskom prisilom i instrumentalizacijom tokova nezakonitih migracija;
- K. budući da EU treba unaprijediti svoje preventivne instrumente i prihvatiti ključnu ulogu koju ima u očuvanju mira, stabilnosti i sigurnosti u EU-u i izvan njegovih granica;
- L. budući da je EU najveći međunarodni pružatelj pomoći na svijetu i da pomaže u prevladavanju siromaštva i poticanju globalnog razvoja; budući da nije postigao isti učinak u javnoj diplomaciji te bi stoga trebao povećati svoju razinu ambicije i vidljivosti u području preventivne diplomacije u cijelom svijetu, prvenstveno izvješćivanjem o svojim postignućima i uspjesima u dosad poduzetim diplomatskim aktivnostima kao i o rezultatima financijske potpore; budući da EU provodi temeljitu evaluaciju instrumenata kojima se financira međunarodna suradnja;
- M. budući da je pristup EU-a preventivnoj diplomaciji usmjeren na očuvanje mira, sprečavanje sukoba i jačanje međunarodne sigurnosti, uključujući višedimenzionalne, višerazinske i višedioničke aktivnosti, te da pritom istodobno odgovara na razne aspekte i faze sukoba te osigurava prostor za dijalog;
- N. budući da oslanjanje isključivo na političke, diplomatske ili vojne strategije često nije dovoljno za sprečavanje sukoba i da stoga postoji potreba za sveobuhvatnim ambicioznim, uključivim i rodno osjetljivim pristupom sprečavanju sukoba i izgradnji mira, koji bi uključivao humanitarnu pomoć, razvojnu suradnju, trgovinu te vanjsku i sigurnosnu politiku, obnovu i održavanje unutarnjeg pravnog poretka, izgradnju ili ponovnu izgradnju administrativnih struktura, međuetnički i međuvjerski dijalog te druge pristupe rješavanju sukoba, među ostalim i borbom protiv nekažnjavanja; budući da se djelovanje EU-a u području preventivne diplomacije mora prvenstveno voditi nepokolebljivom predanošću suradnji za demokraciju i razvoj te mjerama za izgradnju povjerenja među različitim stranama;

- O. budući da su međunarodni razvojni naponi EU-a i potpora demokraciji ključni instrumenti vanjske politike EU-a; budući da misije za promatranje izbora imaju važnu ulogu u jačanju suradnje EU-a s partnerskim zemljama, među ostalim kada je riječ o podupiranju njihovih napora u ispunjavanju međunarodnih obveza povezanih s ljudskim pravima;
- P. budući da, u skladu s novim Europskim konsenzusom o razvoju, EU i njegove države članice prepoznaju vezu između održivog razvoja, humanitarnog djelovanja, mira i sigurnosti u ostvarivanju ciljeva Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. i ciljeva održivog razvoja, posebno cilja br. 16 o promicanju mirnih i uključivih društava;
- Q. budući da je Vijeće imenovalo devet posebnih predstavnika EU-a za različite nestabilne regije i regije zahvaćene sukobima, od kojih neki djeluju kao posrednici i mirotvorci kako bi spriječili eskalaciju sporova i ograničili širenje sukoba kada do njih dođe, ali da njihove inicijative i učinci njihova djelovanja nisu uvijek dovoljno vidljivi; budući da je važno da posebni predstavnici EU-a imaju širok i fleksibilan mandat koji se može prilagoditi promjenjivim geopolitičkim okolnostima kako bi promicali politike i interese EU-a u određenim regijama i zemljama te imali aktivnu ulogu u preventivnim diplomatskim djelovanjima;
- R. budući da EU nema potrebno povjerenje, sredstva, resurse ili alate za razvoj svog punog potencijala za posredovanje u područjima od strateške važnosti i da ga jedna ili više zaraćenih strana ne smatraju nepristranim; budući da bi to moglo dovesti do porasta antieuropskog diskursa u neposrednom susjedstvu EU-a i državama koje nisu članice EU-a;
- S. budući da nezakonit, ničim izazvan i neopravdan agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, kao i onaj protiv Gruzije iz kolovoza 2008., te njegove posljedice u cijelom svijetu fokus stavljaju na potrebu za snažnijim i ambicioznijim, vjerodostojnijim, strateškim, opipljivim te ujedinjenim djelovanjem EU-a na svjetskoj sceni kao i za tim da EU samostalno postavi vlastite strateške ciljeve te razvija i koristi svoje kapacitete koji su potrebni za njihovo ostvarivanje kako bi se izbjeglo ponavljanje prethodnih pogrešaka i iz njih učilo kada je riječ o budućim izazovima; budući da bi EU trebao izdvojiti sva potrebna financijska sredstva za reagiranje na sve veće geopolitičke izazove i više ulagati u preventivnu diplomaciju i druge mjere za sprečavanje sukoba kako bi se spriječilo širenje sukoba jer su oni štetni za društveni i gospodarski razvoj pogođenih područja;
- T. budući da je sigurnost u istočnom susjedstvu i na zapadnom Balkanu, u regiji Sahel, zapadnoj Africi i na Rogu Afrike uvelike ugrožena ruskom invazijom na Ukrajinu i njezinim hibridnim zlonamjernim djelovanjem te mogućnošću širenja te agresije na susjedne zemlje; budući da destabilizacija našeg neposrednog susjedstva ugrožava stabilnost, mir i sigurnost vanjskih granica Unije, a time i EU-a i njegovih država članica; budući da EU treba povećati učinkovitost svoje sigurnosne i obrambene politike, osobito u zemljama Istočnog partnerstva;
- U. budući da je agresivni rat Rusije protiv Ukrajine znak upozorenja EU-u jer predstavlja neposrednu prijetnju europskom i globalnom sigurnosnom poretku kao i sigurnosti EU-a i njegovih država članica, zemalja kandidatkinja i potencijalnih kandidatkinja za

članstvo u EU-u; budući da su opća ruska invazija na Ukrajinu i njezine posljedice u svijetu dale zamah postizanju geopolitičkog redefiniranja vanjske politike EU-a, uključujući preispitivanje njegovih mehanizama za odgovor, među ostalim instrumenata za preventivnu diplomaciju, te da je potaknula pozive javnosti na to da EU djeluje dosljedno pri odgovaranju na međunarodne sukobe;

- V. budući da bi EU trebao aktivno provoditi preventivnu diplomaciju u regijama zamrznutih sukoba kako bi se spriječila eskalacija i promicala stabilizacija;
- W. budući da je EU oduvijek težio olakšavanju izravnih razgovora i smanjenju rizika od eskalacije u različitim regijama svijeta, pružajući potporu mirovnim procesima, inicijativama za izgradnju mira i regionalnim sustavima za rano upozoravanje u složenom geopolitičkom kontekstu;
- X. budući da je činjenica da države članice nisu spremne odustati od svojih pojedinačnih, političkih ili gospodarskih interesa u vanjskim odnosima kako bi izgradile zajedničke kapacitete te u potpunosti razvile stratešku autonomiju jedna od glavnih prepreka globalnom vodstvu EU-a u preventivnoj diplomaciji;
- Y. budući da bi EU i dalje trebao biti usmjeren prema punom razvoju vlastitih, autonomnih i trajnih instrumenata u vanjskom djelovanju, zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici (ZVSP) te zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici (ZSOP);
- Z. budući da je civilno upravljanje krizama temeljna sastavnica ZVSP-a;
- AA. budući da treba preispitati i ojačati koordinaciju između Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD), Parlamenta i država članica kako bi se izgradili zajednički kapaciteti i modernizirali aktualni pristupi za postizanje konkretnih rezultata kao i pokrenule smislene inicijative u preventivnoj diplomaciji, izgradnji mira i mirotvorstvu; budući da EU mora djelovati jedinstveno i da bi njegovo djelovanje na terenu trebalo biti usklađeno s djelovanjem njegovih država članica u pogledu ranog upozoravanja, sprečavanja sukoba i upravljanja krizama; budući da je sprečavanje sukoba zajednički cilj svih država članica;
- AB. budući da je vjerodostojnost EU-a ključan uvjet za ispravnu provedbu njegova preventivnog diplomatskog djelovanja jer jača povjerenje u EU među različitim akterima uključenima u sukob; budući da je u tom pogledu potrebno osigurati najvišu razinu koordinacije i usklađenosti u vanjskom djelovanju EU-a, posebno osiguravanjem vodeće uloge Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku kao posrednika između ZVSP-a i vanjskih odnosa EU-a; budući da Komisija treba ojačati svoju koordinaciju s ESVD-om, među ostalim u inicijativama i djelovanjima EU-a usmjerenima na preventivnu diplomaciju, jamčenjem potpune usklađenosti s člankom 3. stavkom 2. i člankom 9. Odluke o ESVD-u⁶;
- AC. budući da je globalno financiranje sprečavanja sukoba i izgradnje mira na najnižoj

⁶ Odluka Vijeća 2010/427/EU od 26. srpnja 2010. o uspostavi organizacije i funkcioniranju Europske službe za vanjsko djelovanje, SL L 201, 3.8.2010., str. 30.

razini u posljednjih 15 godina⁷;

- AD. budući da u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju (NDICI – Globalna Europa) postoji tematski program za mir, stabilnost i sprečavanje sukoba; budući da je Komisija objavila višegodišnji okvirni program kojim se tom tematskom području dodjeljuje 870 970 044 EUR za razdoblje 2021. – 2027., od čega će samo 13 % – 18 % iznosa biti dodijeljeno sprečavanju sukoba;
- AE. budući da civilne i vojne operacije EU-a imaju mandat za sprečavanje sukoba, očuvanje mira i upravljanje krizama; budući da bi trebalo proširiti kapacitete njihovih preventivnih instrumenata i osigurati dodatno osposobljavanje osoblja;
- AF. budući da vanjsko predstavljanje EU-a u različitim prilikama nažalost bilo obilježeno manjkom jasnoće, što je jasno utjecalo na njegovu usklađenost, a time i na vjerodostojnost u cijelom svijetu; budući da treba jasno definirati nadležnosti Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije, predsjednika Komisije i predsjednika Europskog vijeća u pogledu vanjskog djelovanja i predstavljanja EU-a jer je sadašnji regulatorni okvir nejasan kada je riječ o nadležnosti svake institucionalne figure;
- AG. budući da istraživanja pokazuju da su doživljaj nasilnih oružanih sukoba i sudjelovanje žena i muškarca u njima različiti, baš kao i njihovo razumijevanje mira⁸;
- AH. budući da je provedba Programa o ženama, miru i sigurnosti ključna kako bi se ženama svih dobi osigurala smisljena i ravnopravna uloga u donošenju odluka u svim fazama sprečavanja sukoba, mirotvorstva, izgradnje mira i oporavka nakon sukoba; budući da je Program o ženama, miru i sigurnosti sastavni dio Strateškog kompasa EU-a;
- AI. budući da spomenici kulturne baštine koji imaju simbolično značenje u područjima pogođenima ratom pridonose izgradnji mira i pomirenju među zajednicama;
- AJ. budući da bi podupiranje kulture i sredstva koja su jasno namijenjena međunarodnim kulturnim odnosima uvelike poboljšali sposobnost EU-a da u potpunosti razvije i podupre svoje međukulturne odnose s partnerima kao vrijednu sastavnicu instrumenata za preventivnu diplomaciju;
- AK. budući da su kulturna diplomacija EU-a te zaštita kulturne i povijesne baštine važne za suživot, mir, demokraciju i održivi razvoj zahvaljujući promicanju solidarnosti, tolerancije i pomirenja djelovanjem delegacija i aktera na terenu;
- AL. budući da je povratak SAD-a u Organizaciju Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO) važan za globalnu suradnju u suočavanju s transnacionalnim izazovima, uključujući preventivna diplomatska djelovanja;
- AM. budući da klimatska diplomacija definira klimatske promjene kao element politike vanjskog djelovanja i naglašava potrebu za integracijom klimatskih ciljeva i smanjenjem klimatskih rizika na najvišoj diplomatskoj razini te u svim područjima

⁷ Odbor za razvojnu pomoć OECD-a, „[Mir i službena razvojna pomoć](#)”, listopad 2023.

⁸ Humanitarian Law & Policy (Humanitarno pravo i politika), „[Gendered impacts of armed conflict and implications for the application of IHL](#)” (Rodni učinci oružanog sukoba i posljedice za primjenu međunarodnog humanitarnog prava), 30. lipnja 2022.

politika;

- AN. budući da suradnja s državama članicama, institucijama, transatlantskim i međunarodnim partnerima, zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u i drugim zemljama razmjenom alata, informacija i praksi može imati ključnu ulogu u unapređenju i poboljšanju instrumenata za preventivnu diplomaciju Europske unije;
1. preporučuje Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku da:
- (a) priznaju snažnu vezu između unutarnje i vanjske dimenzije politike i sigurnosti EU-a, što se treba odraziti u njihovu pristupu sprečavanju i rješavanju sukoba, kao i to da bi se preventivna diplomacija trebala odvijati unutar i izvan EU-a; u potpunosti iskoristite mogućnosti za jačanje postojećih koordinacijskih mehanizama koje proizlaze iz Ugovora iz Lisabona; prepoznaju potrebu za prestankom uskog tumačenja sigurnosti i započnu raspravu polazeći od koncepta kojim se ne ignoriraju čimbenici kao što su rizici za okoliš, opasnost od bolesti, glad, društvena nepravda, dezinformacije i nasilje;
 - (b) poštovanje temeljnih, ustavnih i ljudskih prava te zaštitu građanskih sloboda stave u središte unutarnje i vanjske sigurnosne politike i njezinih napora u području preventivne diplomacije jer sposobnost EU-a da djeluje kao globalni vanjskopolitički akter, pouzdan međunarodni partner, pošten posrednik i vjerodostojan akter u području sigurnosti i obrane počiva na njegovoj sposobnosti da promiče spomenute vrijednosti i istodobno proaktivno definira, brani i štiti europske interese diljem svijeta;
 - (c) prilagode i redovito ažuriraju instrumente EU-a za sprečavanje i rješavanje sukoba u skladu s njihovom promjenjivom prirodom, među ostalim zbog klimatskih promjena i njima prouzročenih katastrofa, geopolitičke nestabilnosti, ekoloških rizika, opasnosti od bolesti, gladi, društvene nepravde, uspona novih tehnologija, globalne utrke za sirovinama, sve većih nejednakosti diljem svijeta i nestašice hrane, uz kontinuiranu procjenu novih globalnih izazova i učinkovito promicanje mira, stabilnosti i sigurnosti;
 - (d) ojačaju svoju ulogu i smislenu uključenost u postupke sprečavanja i rješavanja sukoba kao i medijaciju u provedbi sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a kako bi osiguralo učinkovito funkcioniranje instrumenata EU-a i potaknuo konkretan napredak;
 - (e) s obzirom na činjenicu da je EU poznat po svojoj legitimnosti, vjerodostojnosti, nepristranosti i uključivosti, u potpunosti iskoriste sredstva koja su im na raspolaganju kako bi spriječili sukobe, uskladili sprečavanje i rješavanje sukoba na razini EU-u, dodatno razvili instrumente u skladu sa svojim geopolitičkim programom i vrijednostima EU-a te djelovali kao jamac provedbe sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a te kao neutralni posrednik koji se oslanja na vrijednosti tijekom kriza i sukoba diljem svijeta; osiguraju da se u svim djelovanjima preventivne diplomacije poštuje suverenitet zemalja; podsjetite na to da bi EU trebao imati važnu diplomatsku ulogu kako bi se okončali sukobi u cijelom svijetu;

- (f) integriraju instrumente za preventivnu diplomaciju EU-a u strukturne preventivne mehanizme i djelovanja, kao što su, na primjer, politički sporazumi među akterima uključenima u sukobe, nacionalni dijalozi o pomirenju, izgradnji mira i tranzicijskoj pravdi kao i povjerenstva za istinu i pomirenje;
- (g) integriraju kulturnu baštinu u opći pristup EU-a upravljanju krizama kao transverzalnu sastavnicu svih mjera u okviru paketa instrumenata EU-a za sukobe i krize;
- (h) pozovu države članice da zanemare svoje pojedinačne interese u vanjskim odnosima i izgrade zajedničke kapacitete u području sprečavanja sukoba i posredovanja;
- (i) razviju niz jasnih i praktičnih pravila o vanjskom djelovanju EU-a i predstavljanju Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije, predsjednice Komisije i predsjednika Europskog vijeća; povećaju kapacitete EU-a za posredovanje promicanjem političkih misija, misija za prikupljanje informacija, ispitivanja i istraga;
- (j) osiguraju učinkovitu komplementarnost i usklađen pristup s Parlamentom i blisko surađuju s njim u njegovu preventivnom diplomatskom djelovanju jer parlamentarna diplomacija i aktivnosti EP-a u tom pogledu, kao što su službene misije Parlamenta u državama koje nisu članice Unije i na multilateralnim forumima, pridonose promicanju ljudskih prava, demokratskih standarda i političkog pluralizma u cijelom svijetu kao i sprečavanju sukoba i izgradnji mira; podnesu Parlamentu godišnje procjene aktivnosti EU-a u području preventivne diplomacije u cijelom svijetu kao i, po potrebi, revizije sustava EU-a za rano upozoravanje na sukobe;

Razumijevanje lokalnog i kulturnog konteksta

- (k) poboljšaju razumijevanje EU-a o lokalnim, povijesnim, političkim, geografskim, vjerskim, ekološkim pravima i pravima manjina, društvenim i kulturnim kontekstima, ulažu u razvoj potrebnih vještina osoblja Europske službe za vanjsko djelovanje koje radi na sprečavanju i rješavanju sukoba kao i posredovanju i provedbi sporazuma o prekidu vatre te da razviju smjernice u tom pogledu; poboljšaju razumijevanje i rješavanje temeljnih uzroka sukoba kako bi se spriječio njihov nastanak i širenje;
- (l) diversificiraju diplomatski zbor EU-a i njegovih država članica kako bi se osiguralo da demografska raznolikost i integracija manjina koriste diplomatskom procesu i iz empirijske i iz normativne perspektive;
- (m) prilagode pomoć u izgradnji države kulturnom, povijesnom, lokalnom, socioekonomskom, okolišnom i političkom kontekstu relevantne zemlje kojoj je ta pomoć namijenjena i stalno je ažuriraju u skladu s uvjetima na terenu strogom i detaljnom političkom analizom kako bi se pružio zajednički strateški odgovor; potiču otvorenu komunikaciju i savjetovanje s lokalnim dionicima i svim dijelovima društva u relevantnoj zemlji, posebno organizacijama civilnog društva i nevladinim organizacijama, kako bi se bolje razumio lokalni i kulturni kontekst,

izgradilo povjerenje, promicali međuljudski odnosi i prikupile informacije za rano upozoravanje u pogođenim područjima;

- (n) pozovu Europsko vijeće i ESVD da dodatno povećaju vidljivost EU-a u drugim državama koje nisu članice EU-a i partnerskim zemljama, ojačaju dimenziju i aktivnosti EU-a u području kulturne diplomacije i međunarodnih kulturnih odnosa kao relevantan instrument za mir, izgradnju mira i sprečavanje sukoba kao i za odgovaranje na globalne izazove te da dokažu dodanu vrijednost EU-a i unaprijede suradnju i odnose s navedenim zemljama i međunarodnim partnerima; iskoriste i prošire komponentu zaštite kulturne baštine u sukobima i krizama kao čimbenik koji pridonosi razvoju mira, pomirenja i uzajamnog razumijevanja te međukulturnog dijaloga u područjima aktualno ili donedavno zahvaćenima sukobom; povećaju potporu EU-a kreativnim i umjetničkim sektorima država koje nisu članice EU-a, uključujući pomoć u izgradnji kapaciteta; promiču zajedničko stvaranje u području kulture među državama koje nisu članice EU-a, među ostalim poticanjem kulturne razmjene i rezidencijalnih programa;
- (o) primjene snažniji rodno osjetljiv pristup u svojim aktivnostima preventivne diplomacije s ciljem bolje zaštite prava žena i djevojčica te povećanja njihova sudjelovanja u takvim aktivnostima; osiguraju rodnu ravnopravnost među posebnim predstavnicima i posebnim izaslanicima u skladu s političkim okvirom za rodnu ravnopravnost, osobito Akcijskim planom za rodnu ravnopravnost III i Strategijom EU-a za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.; učinkovito provedu strateški pristup EU-a ženama, miru i sigurnosti te Akcijski plan za rodnu ravnopravnost kako bi se postigli održiv i trajan mir i sigurnost;
- (p) razviju i integriraju rodno osjetljivu analizu sukoba, koja se temelji na lokalnom kontekstu i prepoznaje rodne čimbenike koji utječu na sukob i rodno uvjetovani utjecaj sukoba, u sve pretpostavke planiranja kako bi se poduzeo veći broj preventivnih aktivnosti i ublažili rizici od ponovnog izbijanja sukoba;
- (q) uključe sudjelovanje žena i rodno osjetljive pokazatelje u sve procese ranog upozoravanja, sprečavanje sukoba i napore u pogledu ranog odgovora;
- (r) iskoriste puni potencijal „obrazovne diplomacije” kao temeljnog instrumenta u okviru preventivne diplomacije, posebno programa EU-a Erasmus+; razviju obrazovne aktivnosti u tom okviru s državama koje nisu članice EU-a, među ostalim u okviru programa Erasmus+; promiču uvođenje studentskih razmjena i posjeta studenata mjestima od povijesnog značaja u državama koje nisu članice EU-a u cilju promicanja međukulturnog dijaloga;
- (s) prate regionalnu rascjepkanost i izrade analize regionalnih sukoba u cilju procjene i sprečavanja transnacionalnih prijetnji i napetosti među državama kao i već postojećih ili potencijalnih širenja;

Sustav EU-a za rano upozoravanje na sukobe

- (t) osiguraju da sustav EU-a za rano upozoravanje na sukobe bude dovoljno proaktivan, raspoláže dostatnim sredstvima te da se temelji na dugoročnoj, opsežnoj i pouzdanoj analizi čimbenika rizika koji su često u korelaciji s

izbijanjem nasiljem kao i na instrumentima za upravljanje kojima se idenitificiraju, procjenjuju i prioritiziraju situacije u kojima postoji rizik od nasilnog sukoba;

- (u) u zemljama i regijama u kojima postoji rizik od sukoba ili koje rješavaju zamrznute i neriješene sukobe aktivno i sustavno uključuje delegacije EU-a u praćenje stanja na terenu i u redovit doprinos sustavu EU-a za rano upozoravanje na sukobe; zagovaraju potpun i neometan pristup humanitarnoj pomoći te poštovanje međunarodnog prava pri provođenju preventivne diplomacije u zamrznutim sukobima;
- (v) procijene rezultate postignute sustavom EU-a za rano upozoravanje na sukobe i predlože prilagodbe kako bi bio on postao učinkovitiji i kako bi mogao identificirati strukturne čimbenike rizika te oblikovateljima politika omogućiti da pravodobno iznađu strateške odgovore za ublažavanje rizika i identificiraju prilike za sprečavanje sukoba;
- (w) osiguraju da taj mehanizam blisko surađuje s Obavještajnim i analitičkim centrom EU-a (INTCEN), Centrom za odgovor na krizne situacije ESVD-a i Satelitskim centrom zbog potrebe za relevantnim protokom informacija u tom pogledu; ojačaju EU INTCEN i Centar za odgovor na krizne situacije ESVD-a povećanjem broja njegova osoblja, financijskih resursa kao i kapaciteta;
- (x) uspostave blisku suradnju s relevantnim uredima i agencijama UN-a te drugim međunarodnim akterima na terenu radi objedinjavanja informacija u kontekstu napora za rano upozoravanje;
- (y) kontinuirano poboljšavaju sigurnosne protokole službi koje rade na obavještajnim aktivnostima i/ili s osjetljivim informacijama;

Uloga posebnih predstavnika i posebnih izaslanika u preventivnoj diplomaciji, njihova odgovornost i pregled njihovih rezultata u procesu rješavanja sukoba

- (z) uzmu u obzir lokalne, kulturne i povijesne pozadine pri imenovanju posebnih predstavnika i izaslanika kako bi se izbjegle kontroverze u regijama zahvaćenima sukobima ako imenovanje dolazi iz države članice koja je povijesno povezana s dotičnom regijom, što bi moglo ugroziti njihovu percepciju kao poštenog posrednika; u obzir uzmu da je od ključne važnosti da ti predstavnici budu dobro upoznati s područjem koje će procjenjivati te osposobljeni u tom smislu;
- (aa) temeljito procijene, uključujući nadzor u Parlamentu, inicijative koje su poduzeli posebni predstavnici i izaslanici EU-a kao i njihove rezultate i način na koji doprinose preventivnoj diplomaciji, procesima rješavanja sukoba ili po potrebi, provedbi sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a;
- (ab) osiguraju redovite i temeljite procjene odgovornosti posebnih predstavnika i izaslanika EU-a u skladu s njihovim mandatima, pregled inicijativa koje su poduzeli i rezultata postignutih u procesima rješavanja sukoba kao i posredovanje u provedbi sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a;

- (ac) povećaju transparentnost i parlamentarni nadzor rada posebnih predstavnika i izaslanika EU-a tako što će Parlamentu dostavljati redovita i detaljna izvješća o njihovim aktivnostima i postignućima u skladu s mandatima; promiču bliskije odnose između posebnih predstavnika i izaslanika EU-a i Parlamenta, s obzirom na međuparlamentarne diplomatske napore;
- (ad) osiguraju da se imenovanje posebnih predstavnika, izaslanika i veleposlanika EU-a može potvrditi tek nakon pozitivne ocjene Odbora Parlamenta za vanjske poslove;

Stečena iskustva iz rješavanja sukoba uz posredovanje EU-a i zamrznutih sukoba te sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a kao i zamrznutih i neriješenih sukoba

- (ae) provedu studiju o iskustvima stečenima iz prethodnih djelovanja EU-a, propuštenim prilikama za preventivnu diplomaciju i njezinim postignućima u procesu mirnog rješavanja sukoba, na primjer u regiji Sahel, zapadnoj Africi i na Rogu Afrike, na zapadnom Balkanu, južnom Kavkazu, Cipru, u Sjevernoj Irskoj, Afganistanu, na Bliskom istoku, u Moldovi i Ukrajini;
- (af) spriječe da u budućnosti dođe do eventualnih negativnih posljedica preuranjene obustave misija EU-a u regijama zahvaćenima sukobima kao i nastavak vrlo neučinkovitih misija ili misija koje bi mogle imati negativne političke i sigurnosne posljedice;
- (ag) prošire instrumente za preventivnu diplomaciju civilnih i vojnih misija i operacija EU-a kao i njihove kapacitete i osposobljavanje osoblja kako bi brže predvidjele i reagirale na razvoj situacija na terenu;
- (ah) osiguraju da EU preuzme aktivniju ulogu u podupiranju svih faza procesa pod vodstvom UN-a u vezi s ciparskim problemom, sa svim odgovarajućim sredstvima koja su mu na raspolaganju, među ostalim imenovanjem izaslanika EU-a, s ciljem postizanja sveobuhvatnog rješenja ciparskog problema u okviru UN-a, a u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a i načelima na kojima se EU temelji te pravnom stečevinom;
- (ai) iskoriste iskustva stečena iz nedovoljnog napretka u provedbi sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a, uključujući sporazum o prekidu vatre između Rusije i Gruzije sklopljen uz posredovanje EU-a 12. kolovoza 2008.;
- (aj) naglase potrebu da EU preuzme aktivnu ulogu u svim slučajevima kršenja međunarodnog humanitarnog prava;
- (ak) osiguraju koordinirani pristup između EU-a i njegovih država članica u sprečavanju sukoba i izgradnji mira, za razliku od onoga što se dogodilo u Afganistanu, gdje su istodobno djelovale u različitim regijama;
- (al) ojačaju sposobnost EU-a da strogo i kontinuirano analizira političku i predviđa sigurnosnu situaciju u kriznim regijama te prilagodi odgovor EU-a promjenama na terenu, među ostalim osiguravanjem odgovorne središnje točke za analizu sukoba u svakoj delegaciji EU-a; osiguraju komplementarnost napora na terenu i

diplomatskih mjera vlada, predstavnika i drugih relevantnih aktera na državnoj razini;

- (am) procijene što je nedostajalo u naporima EU-a u preventivnoj diplomaciji u Bosni i Hercegovini kako bi se spriječile napetosti uslijed huškačke retorike i secesionističkih činova, kojima se potkopava Daytonski mirovni sporazum; apeliraju na Bosnu i Hercegovinu da hitno postigne zajednički politički dogovor kako bi postupila u skladu s preporukom Komisije od 8. studenoga 2023. i kako bi mogla otvoriti pristupne pregovore prije ožujka 2024., uzimajući u obzir i nestabilnu geopolitičku situaciju i napore za sprečavanje vanjskih zlonamjernih utjecaja u regiji, čime bi se utro put trajnom miru i stabilnosti u zemlji i regiji;
- (an) prošire misiju EUFOR Althea u Bosni i Hercegovini i ojačaju njezin paket instrumenata za sprečavanje sukoba; naglase da je to dosad najuspješnija misija EU-a za održavanje i izgradnju mira, koja je održala stabilnost u regiji i doprinijela sigurnom i zaštićenom okruženju u zemlji;
- (ao) uspostave mehanizam za provjeru i osiguravanje provedbe svih dosad postignutih sporazuma između Srbije i Kosova te periodično izvješćuju Parlament kako bi se izbjegle daljnje napetosti te osiguralo učinkovitije posredovanje i olakšavanje dijaloga među stranama, među ostalim dodjelom više sredstava za dijalog između Beograda i Prištine uz posredovanje EU-a i povećanjem usmjerenosti procesa dijaloga na građane radi prevladavanja trenutnog zastoja;
- (ap) nastoje izvući pouke iz neuspjelih napora u preventivnoj diplomaciji između Armenije i Azerbajdžana, koje su dovele do vojnih operacija Azerbajdžana u Gorskome Karabahu i situacija sličnih onoj tijekom i nakon rata 2020., kada se, nakon neuspjeha okvira međunarodnog dijaloga OEES-a, zbog pasivnog stava EU-a nije uspjelo spriječiti ponovno izbijanje nasilnog sukoba, i kada je EU postao manje učinkovit od drugih regionalnih aktera, npr. Rusije, Irana i Turske, koji usto nastavljaju širiti svoj utjecaj u regiji i potkopavati utjecaj EU-a, kao i da spriječe učinak prelijevanja sukoba u Armeniji; odgovore na nestabilnost u široj regiji južnog Kavkaza i ojačaju diplomatske napore EU-a u kontekstu međunarodnih rasprava u Ženevi i na druge načine kako bi se osiguralo da Rusija ispunjava svoje obveze iz sporazuma o prekidu vatre uz posredovanje EU-a od 12. kolovoza 2008., a u prvom redu obvezu povlačenja svojih okupatorskih snaga iz gruzijskih regija Abhazije i Činvalija / Južne Osetije;
- (aq) riješe problem temeljnih uzroka dugotrajnog izraelsko-palestinskog sukoba, koji je dodatno produbljen užasnim terorističkim napadom Hamasa na Izrael 7. listopada 2023. – u njemu su, naime, kao i u posljedičnom izraelskom protunapadu, stradale tisuće žrtava na obje strane te su golemim patnjama izloženi nedužni civili; u suradnji s partnerima u regiji i međunarodnom zajednicom ulože veće napore za dogovorno postizanje dvodržavnog rješenja, na temelju njegova zajedničkog međunarodnog shvaćanja kao najbolje prilike za održivo mirno rješenje, usmjereno na okončanje opetovanog nasilja i omogućavanje ljudima na izraelskoj i palestinskoj strani da žive u sigurnosti i slobodi, dostojanstveno i s jednakim pravima; osiguraju da se EU smatra medijatorom i poštenim posrednikom koji se pridržava odredbi međunarodnog prava kako bi na

međunarodnoj sceni ostvario učinkovitiju ulogu;

- (ar) promiču sudjelovanje EU-a u posredovanju, izgradnji mira i rješavanju sukoba, primjerice u mirovnom procesu u Kolumbiji, u kojem je potpora Unije bila usmjerena na rješavanje temeljnih uzroka sukoba, uključujući nejednakosti i kršenja ljudskih prava, u vidu pomirenja, gospodarskog teritorijalnog razvoja na temelju ruralne integracije kao i višerazinskog političkog dijaloga;
- (as) daju prednost tihoj diplomaciji kao preferiranom alatu u poduzimanju preventivnih inicijativa, prevladavanju jaza u ranom upozoravanju i ranom djelovanju, povećanju učinkovitosti suradnje s drugim međunarodnim partnerima i poboljšanju koordinacije unutar EU-a, među ostalim u pogledu civilno-vojnih pitanja, te povećanju lokalne odgovornosti za inicijative EU-a; iskoriste iskustvo EU-a i najbolje prakse država koje nisu članice EU-a o prekograničnoj suradnji kao vrlo koristan instrument za održivu izgradnju mira i rješavanje sukoba među susjedima, osobito nakon stabilizacije sukobâ;
- (au) razvijuju program/pakt/smjernice EU-a za mir i diplomaciju pod pokroviteljstvom Visokog predstavnika / potpredsjednika Komisije;
- (av) imenuju savjetnike za mir i sukobe koji će koordinirati rad političkih i medijskih odjela te odjela za informiranje i suradnju u delegacijama;
- (aw) osnuju radnu skupinu Vijeća za prevenciju i posredovanje koja bi raspravljala o određivanju prioriteta u pogledu mogućnosti za preventivni angažman kao i o posljedičnoj analizi, daljnjem postupanju i praćenju;
- (ax) predlože institucionalnu nadogradnju u okviru novog Centra za mir i prevenciju, koji bi djelovao kao jedinstvena kontaktna točka za pitanja prevencije unutar ESVD-a, pojačanu regionalnu suradnju i povećanje kapaciteta za sudjelovanje u temama sukoba, mira, prevencije i diplomacije;

Jačanje partnerstava i međunarodne koordinacije

- (ay) ojačaju partnerstva i koordinaciju u području preventivne diplomacije s međunarodnim, regionalnim i podregionalnim akterima, kao što su UN, OEES i njegov Ured za demokratske institucije i ljudska prava, Afrička unija i njezine regionalne sastavnice, afričke regionalne organizacije (kao što je ECOWAS), Organizacija američkih država i Udruženje država jugoistočne Azije; prime na znanje da bliže partnerstvo s UN-om i njegovim tijelima, posebno Komisijom za izgradnju mira, može dovesti do pojačane koordinacije u sprečavanju sukoba na globalnoj razini;
- (az) osiguraju koordiniran, dinamičan i multilateralan pristup ranom upozoravanju, sprečavanju sukoba i posredovanju između EU-a i drugih međunarodnih organizacija, kao što su UN, Komisija za izgradnju mira, Vijeće Europe, OECD i OEES; osiguraju da delegacije EU-a budu kontinuirano povezane s terenskim mehanizmima UN-a, kao što je rezidentni koordinator UN-a na terenu, kada je to relevantno;

- (ba) primjenjuju diplomatska sredstva i surađuju s multilateralnim platformama za mir kako bi se ojačali i konsolidirali anticipativni odnosi prije izbijanja sukoba, u prvom redu s Komisijom UN-a za izgradnju mira i Odjelom UN-a za politička pitanja i pitanja izgradnje mira, Međunarodnim dijalogom OECD-a o izgradnji mira i države i Centrom OESS-a za sprečavanje sukoba;
- (bb) ponove da bi se partnerstvo EU-a i UN-a trebalo koristiti postojećim rezolucijama i stečenim iskustvima za sprečavanje sukoba i da bi EU i UN trebali surađivati na osmišljavanju novih politika u vidu redovitih savjetovanja i razmjena praksi; istaknu ključnu ulogu koju ta koordinacija može imati u strategijama za sprečavanje sukoba;
- (bc) pozdrave novi program UN-a za mir te ulogu i djelovanje Komisije za izgradnju mira u području zaštite ljudskih prava i izgradnje mira; predlože koordinaciju nacionalnih strategija za sprečavanje sukoba s ESVD-om i njihovo uključivanje u program Komisije za izgradnju mira te snažniju suradnju s UN-om; napomenu da bi te razmjene i bolje partnerstvo s međunarodnim i regionalnim financijskim institucijama mogli znatno pridonijeti sprečavanju sukoba u područjima od interesa EU-a, baš kao i manje preventivne misije koje bi omogućile procjenu nestabilnosti nakon povlačenja civilnih misija iz zemalja zahvaćenih sukobima ili zemalja izloženih riziku od sukoba kako bi se uklonili čimbenici koji ugrožavaju sigurnost;
- (bd) osiguraju da EU najviše doprinosi sustavu UN-a i da zauzme vodeće položaje u UN-u razmjerno iznosu svojih doprinosa toj organizaciji, koji pokrivaju 30 % njegovih troškova i 33 % troškova mirovnih misija UN-a;
- (be) iskoriste predstavništva EU-a u sjedištu UN-a u New Yorku, Beču, Ženevi i Nairobiju za aktivnu suradnju s drugim državama članicama UN-a na promicanju i zaštiti diplomatskog međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima i zasnovanog na Povelji UN-a, zajedno s funkcionalnim, reformiranim multilateralnim sustavom u čijem se središtu nalazi uključiv i učinkovit UN;
- (bf) provode strukturirane razmjene informacija, zajedničko ispitivanje vidokruga, strateško predviđanje i rodno osjetljive analize sukoba kako bi se osigurala usklađenost između EU-a i njegovih partnera u EU-u i izvan njega; konstatiraju da bi se tim mjerama EU mogao približiti položaju vodećeg aktera u sprečavanju i rješavanju sukoba diljem svijeta;
- (bg) prepoznaju ulogu relevantnih regionalnih organizacija, dionika u državama članicama, partnera sličnih stavova i drugih uključenih aktera, uključujući civilno društvo i druge nevladine aktere, kao ključnih aktera u učinkovitoj prevenciji, posredovanju i rješavanju, uključujući žene i mlade, te kao mirovnih aktera koristeći svoje povijesne odnose i kontakte s istaknutim pojedincima kako bi se ublažile moguće krize;
- (bh) aktivno i uključivo angažiraju mlade u naporima i suradnji u području sprečavanja sukoba i održavanja mira te da u vanjskom djelovanju EU-a provode Akcijski plan EU-a za mlade, kojim se podupire provedba Programa UN-a za mlade, mir i sigurnost;

- (bi) zajamče da delegacije EU-a djeluju s kontaktnom točkom za sprečavanje sukoba i izgradnju mira; osiguraju da delegacije EU-a, a posebno navedene kontaktne točke, pružaju stalne informacije na terenu sustavu EU-a za rano upozoravanje na sukobe, EU INTCEN-u i Centru za odgovor na krizne situacije ESVD-a;
- (bj) intenziviraju borbu protiv dezinformacija, pogrešnih informacija i operacija inozemnog upletanja zlonamjernih aktera koji nastoje potaknuti sukobe i polarizirati zajednice, što može dovesti do destabilizacije cijelih regija; ojačaju suradnju s partnerima sličnih stavova, kao što je NATO, u suzbijanju dezinformacija, hibridnih prijetnji i inozemnog upletanja iz država koje nisu članice EU-a, što je ključan dio preventivne diplomacije;

Preventivna diplomacija i ranjive ili ugrožene skupine

- (bk) priznaju posebne ranjivosti ugroženih skupina u situacijama sukoba, uključujući žene, djecu, osobe s invaliditetom, osobe u zatvoru, osobito političke zatvorenike, borbe za ljudska prava, novinare i pripadnike zajednice LGBTI;
- (bl) osiguraju da preventivni diplomatski naponi EU-a budu dovoljno osjetljivi na te ranjivosti i da se njima odgovara na specifična pitanja i potrebe rizičnih skupina;
- (bm) prepoznaju posebne ranjivosti u konfliktnim situacijama s kojima se suočavaju nevladine organizacije na terenu, naročito one koje rade s ugroženim stanovništvom te u području seksualnih i reproduktivnih prava;

Jačanje instrumenata EU-a za preventivnu diplomaciju

- (bn) povećaju sposobnost EU-a za djelovanje u situacijama u kojima ne postoje partneri sličnih stavova kako bi se osnažili njegov položaj i geopolitički utjecaj u sprečavanju i rješavanju sukoba te ojačala njegova uloga kao proaktivnijeg i otpornijeg aktera u međunarodnom poretku;
- (bo) ojačaju tematski program „Mir, stabilnost i sprečavanje sukoba” u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa kako bi se EU-u omogućilo da bolje financira djelovanja za promicanje mira, stabilnosti i sprečavanja sukoba; osiguraju veća sredstva koja bi bila dostupna za sprečavanje sukoba u okviru europskog tematskog programa NDICI – Globalna Europa za razdoblje do 2027. i povećaju relevantne administrativne kapacitete (ISP.2) jer bi se na taj način odrazile korjenite promjene u sigurnosnom okruženju, posebno od veljače 2022.; brzo provedu pristup koji povezuje humanitarnu pomoć, razvoj i mir („trostruka poveznica”) kako bi se poduprli naponi za sprečavanje sukoba i ojačala otpornost zajednica u područjima pogođenima zamrznutim sukobima s različitim razinama nestabilnosti, nesigurnosti i siromaštva;
- (bp) podsjetite na to da se sprečavanje sukoba ne može instrumentalizirati u sigurnosne i geopolitičke svrhe, čime se dugoročno riskiraju kontraproduktivne posljedice za mir i sigurnost;
- (bq) ojačaju sposobnost EU-a da nastupa jedinstveno i da djeluje kao istinski globalni akter u odgovoru na krize provođenjem potrebnih reformi u postupcima donošenja

odluka;

- (br) priznaju ulogu klimatske diplomacije EU-a u postizanju ambicije EU-a za preventivnu diplomaciju; više ulažu u potporu zajednicama na globalnoj razini koje su na prvoj liniji klimatske krize i da se pripreme za sada neizbježno povećanje ekstremnih vremenskih uvjeta kako bi se ublažilo posljedični porast preduvjeta za sukobe i nasilje; razmotre ulogu oskudice resursa povezane s klimom i odgovora na prirodne katastrofe u produbljivanju sukoba te ponude uključiva rješenja za nesigurnost povezanu s klimom i resursima; iskoriste 28. konferenciju Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (COP28), a posebno uključivanje „mira” kao teme prvi put ove godine, kao priliku za preuzimanje vodeće uloge u međunarodnoj zajednici kada je riječ o integraciji i usklađivanju diplomacije za mir i klimu;
- (bs) nastoje osigurati da EU preuzme istaknutu vodeću ulogu u mirovnim operacijama, mirotvorstvu i posredovanju, sprečavanju sukoba i jačanju međunarodne sigurnosti diljem svijeta poticanjem otpornijih i trajnih veza s drugim zemljama na temelju primjene svojih instrumenata i mehanizama, kao što je Global Gateway;
- (bt) pozovu na veću usredotočenost na zaštitu i očuvanje kulturne baštine nakon sukoba i kriza jer ona može pomoći u zaštiti identiteta, razvoju uzajamnog razumijevanja i stvaranju temelja za održiv oporavak, pomirenje i trajni mir u okruženjima nakon sukoba; prime na znanje da se tim praksama mogu postaviti temelji za uspješne preventivne diplomatske mjere;
- (bu) surađuju s Komisijom, Vijećem i Parlamentom u cilju jačanja financijskih i kadrovskih resursa ESVD-a, i u njegovu sjedištu i u delegacijama EU-a, kako bi ta služba, među ostalim, mogla ojačati svoje sposobnosti preventivne diplomacije i biti bolje pripremljena za suočavanje s aktualnim i novim globalnim izazovima i sukobima;
- (bv) pokrenu dijalog Jean Monnet, međuparlamentarni dijalog i proces parlamentarnog dijaloga, koji mogu doprinijeti izgradnji demokratske parlamentarne kulture i sprečavanju sukoba u zemljama pristupnicama, posebno u smirivanju napetosti u odnosima Srbije i Kosova;
- (bw) ustraju u povećanju proračuna za djelovanja ZVSP-a i druge odgovarajuće instrumente za odgovor na sukobe i krize kako bi se aktivnosti i kapaciteti EU-a u potpunosti uskladili s aktualnim izazovima i sukobima u cijelom svijetu;
- (bx) razviju sveobuhvatnu strategiju EU-a za preventivnu diplomaciju koja uključuje dugoročne mjere i inicijative za države koje nisu članice EU-a, a zahvaćene su sukobima; potiču razvoj višerazinskih upravljačkih struktura za države u sukobu koje nisu članice EU-a kao i njihovu integraciju u regionalne organizacije i strukture, čime se doprinosi eliminaciji čimbenika koji dovode do nasilja ili eskalacije sukoba i njihovu održivom rješenju; razmotre najbolje primjere prakse iz cijelog svijeta i pruže potporu domaćim akterima i mehanizmima prevencije pružanjem potrebne političke, tehničke i financijske potpore;

- (by) ojačaju i ažuriraju integrirani pristup EU-a vanjskim sukobima i krizama iz 2018. s posebnim naglaskom na sprečavanju i rješavanju sukoba koji objedinjuje promicanje i zaštitu ljudskih prava, humanitarnu pomoć, pomoć za razvoj, izgradnju mira i sigurnost, sankcije te diplomatski angažman, uz puno uzimanje u obzir svih aspekata sukoba, među ostalim u partnerstvu s lokalnim i međunarodnim partnerima;
- (bz) naglase da treba osnovati europske civilne mirovne snage koje bi objedinile stručno znanje institucijskih i neinstitucijskih aktera o sprečavanju sukoba, mirnom rješavanju sukoba i pomirenju kako bi civilno upravljanje krizama EU-a postalo vjerodostojnije, dosljednije, učinkovitije, fleksibilnije i vidljivije;
- (ca) bez obzira na političku dimenziju i rješenja za sukobe razmotre upotrebu sudskih postupaka pred međunarodnim sudom, kao što su Međunarodni kazneni sud ili Međunarodni sud za pravo mora, kao metode preventivne diplomacije;
- (cb) ulože više napora u javnu diplomaciju i vidljivost te u komunikacijske kampanje kako bi se osiguralo da se EU smatra globalnim mirovnim akterom i ključnim dionikom u preventivnoj diplomaciji i izgradnji mira, uključujući dimenziju sprečavanja sukoba koju imaju njegove misije i operacije, kao i to da njegovo djelovanje i uspjehe ne narušavaju lažni diskursi koje šire drugi globalni akteri prisutni u regijama zahvaćenima sukobima; dodijele potrebna sredstva ESVD-u, a posebno Odjelu za stratešku komunikaciju i predviđanja ESVD-a i delegacijama EU-a, kako bi se osigurala uključivost i usklađenost njihovih aktivnosti suradnje s partnerskim zemljama;
- (cc) nastave profesionalizirati preventivnu diplomaciju njezinim uključivanjem u program osposobljavanja stalne strukture pilot-projekta Parlamenta čiji je cilj osnivanje Europske diplomatske akademije;
- (cd) nadgrade postojeće mehanizme suradnje u EU-u koji dobro funkcioniraju, kao što su Mehanizam za civilnu zaštitu te misije i operacije ZSOP-a, kako bi se iskoristilo stručno znanje država članica i izbjeglo udvostručavanje napora i resursa; smatraju da bi države članice trebale u većoj mjeri biti uključene u utvrđivanje prioriteta prevencije i mogućnosti djelovanja, što bi posljedično trebalo dovesti do bolje razmjene i koordinacije među njima;

o

o o

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu preporuku proslijedi Vijeću, Komisiji i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjsku politiku i sigurnosna pitanja.

OBRAZLOŽENJE

Globalni poredak brzo se mijenja, sile u usponu suprotstavljaju se tradicionalnim akterima, nove tehnologije predstavljaju nove izazove za globalno upravljanje, dinamika moći sve je više rascjepkana, a međunarodni poredak utemeljen na pravilima sve se češće dovodi u pitanje. Zbog nezakonitog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, rat izravno prijete europskoj i globalnoj sigurnosti. Svjedočimo i najvišoj razini geopolitičkih napetosti i nadmetanja velikih sila od doba hladnog rata.

Geopolitička nestabilnost, povećanje broja sukoba i snažna veza između vanjske i unutarnje sigurnosti zahtijevaju od EU-a da uloži više napora u preventivnu diplomaciju i da instrumente prilagodi promjenjivoj prirodi sukoba. Primjenom novih tehnologija sukobi postaju sve složeniji i smrtonosniji te ih je sve teže riješiti. Stoga moramo spriječiti sukobe prije nego što nastanu i usredotočiti se na očuvanje teško postignutog mira u područjima u kojima su prethodno vladali sukobi.

Na temelju propuštenih prilika i uspješnih primjera EU-a izvjestiteljica predstavlja niz preporuka Vijeću, Komisiji i Visokom predstavniku / potpredsjedniku Komisije, kojima bi se ojačali instrumenti EU-a za preventivnu diplomaciju i EU na taj način postao globalni akter u preventivnoj diplomaciji kakav može i treba biti.

Preporuke su usmjerene na šest glavnih područja u kojima bi trebalo poboljšati EU-ov arsenal preventivne diplomacije:

1. Razumijevanje lokalnog i kulturnog konteksta
2. Sustav EU-a za rano upozoravanje na sukobe
3. Uloga posebnih predstavnika i izaslanika EU-a u preventivnoj diplomaciji, njihova odgovornost i pregled njihovih rezultata
4. Stečena iskustva iz rješavanja sukoba uz posredovanje EU-a i zamrznutih sukoba
5. Jačanje partnerstava i međunarodne koordinacije
6. Od strateške autonomije do preventivne diplomacije

Kad je riječ o lokalnom i kulturnom kontekstu, EU bi trebao razviti instrumente za preventivnu diplomaciju i pomoć u izgradnji države prilagođenu kulturnom, povijesnom i političkom kontekstu zemlje. Trebao bi pažljivo odabrati svoje izaslanike i predstavnike u regijama pogođenima sukobima i u regijama koje su pretrpjele sukob kako bi se izbjegle kontroverze uslijed imenovanja iz država članica s povijesnom vezama s dotičnim zemljama ili regijama.

Kad je riječ o sustavu EU-a za rano upozoravanje na sukobe, izvjestiteljica preporučuje da se osigura da on bude dovoljno proaktivan i da se temelji na stalnoj, dugoročnoj i pouzdanoj analizi čimbenika rizika. Također zahtijeva redovitu procjenu rezultata tog sustava kako bi on postao učinkovitiji u budućnosti.

Posebni predstavnici i izaslanici EU-a trebali bi imati ključnu ulogu u naporima EU-a u preventivnoj diplomaciji. Iako su imenovani za promicanje politika i interesa EU-a te za posredovanje u problematičnim regijama i zemljama, učinci njihova rada i inicijativa koje poduzimaju nisu vidljivi i ne podliježu parlamentarnom nadzoru. Kad je riječ o njihovu imenovanju, Vijeće i Europska služba za vanjsko djelovanje trebali bi razmotriti mogućnost imenovanja poznatijih političara na te položaje kako bi se uskladili s osobama visokog profila koje drugi globalni akteri često imenuju u sličnim problematičnim regijama.

Uzimajući u obzir stečena iskustva iz rješavanja sukoba uz posredovanje EU-a i zamrznutih sukoba, posebno u Africi, na zapadnom Balkanu, u Gorskom Karabahu, na Cipru, u Sjevernoj Irskoj, Afganistanu i Ukrajini, izvjestiteljica preporučuje da se u budućim mjerama EU-a za preventivnu diplomaciju razmotre propuštene prilike i izbjegnu slične situacije u budućnosti. Konkretno, EU bi trebao pažljivo i kontinuirano procjenjivati i analizirati čimbenike rizika i prilagoditi svoje djelovanje u regijama zahvaćenima sukobima kako bi se spriječilo stvaranje političkih praznina koje bi mogli popuniti akteri koji možda ne djeluju u najboljem interesu dotične zemlje ili regije ili širenje lažnih diskursa.

Partnerstva i međunarodna koordinacija ključni su za uspješnu preventivnu diplomaciju te bi EU trebao nastaviti jačati svoja partnerstva s međunarodnim, regionalnim i podregionalnim akterima, kao što su UN, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju, Afrička unija i ASEAN, među ostalim u pogledu ranog upozoravanja, sprečavanja sukoba i posredovanja. Integrirani pristup koji objedinjuje humanitarnu pomoć, razvoj, izgradnju mira, sigurnosnu pomoć i diplomatski angažman, u koordinaciji s partnerima bio bi obuhvatniji i ostvario bi povoljnije rezultate u preventivnoj diplomaciji.

Naposljetku, EU bi trebao povećati svoju stratešku autonomiju kako bi ga se smatralo snažnim akterom u preventivnoj diplomaciji. To se može postići ako EU nastupa jedinstveno i ako je djelovanje na terenu usklađeno između EU-a i njegovih država članica, udaljavajući se od pojedinačnih interesa. Na temelju prošlih iskustava sa zajedničkim mehanizmima EU-a, kao što su Mehanizam EU-a za civilnu zaštitu ili misije EU-a za održavanje mira, EU može primijeniti sličan pristup pri razvoju integriranog i paneuropskog pristupa misijama za preventivnu diplomaciju. Važno je i bolje informirati o postignućima i uspješnim primjerima EU-a. Iako je on najveći pružatelj razvojne pomoći na svijetu, nema većih rezultata tog izdašnog ulaganja u području javne diplomacije, a često ih zasjenjuju lažni diskursi drugih velikih sila prisutnih u zemljama u razvoju.

Sve navedene preporuke trebale bi EU dovesti korak bliže cilju da postane vodeći akter u prevenciji i rješavanju sukoba diljem svijeta. EU i njegove države članice mogli bi suradnjom prevladati zamke na koje su naišli u nekim od prethodnih aktivnosti EU-a uz posredovanje te bi ostvarili uspješniji intervencionistički pristup.

**PRIOLOG: SUBJEKTI ILI OSOBE
OD KOJIH JE IZVJESTITELJICA PRIMILA INFORMACIJE**

U skladu s člankom 8. Priloga I. Poslovniku izvjestiteljica izjavljuje da je tijekom pripreme izvješća, prije njegova usvajanja u odboru, primila informacije od sljedećih subjekata ili osoba:

Subjekt i/ili osoba
Office of OSCE High Commissioner on National Minorities
The Policy and Mediation Division of the DPPA of the United Nations
Integrated Approach for Security and Peace Directorate, EEAS

Navedeni popis sastavljen je pod isključivom odgovornošću izvjestiteljice.

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	28.11.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: 54 -: 5 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Georgios Kyrtos, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Elena Yoncheva, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Loucas Fourlas, Christophe Grudler, Anja Haga, Evin Incir, Andrey Kovatchev, Alessandra Moretti, María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Milan Zver
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

54	+
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski
NI	Fabio Massimo Castaldo, Kinga Gál, Márton Gyöngyösi
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Loucas Fourlas, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Željana Zovko, Milan Zver
Renew	Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Evin Incir, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Yoncheva
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

5	-
ECR	Hermann Tertsch, Charlie Weimers
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kostas Papadakis

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani